Ner 274. ROK 1834. SOBOTA 29 LISTOPADA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Saturnina M.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Przemysł.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
28 7	27" 4"' 183	+ 10,2	1"' 96	Pn. Zachodni średni	Pochmurno	
12	4,287	3, 2	2, 11	" słaby	" "	
3	3,930	3, 8	2, 12	" "	" "	
9	4,227	+ 2, 4	2, 14	" "	" "	

Część Urzędowa.

SĘDZIA TRYBUNAŁU I. INSTANCYI

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Jako Kommissarz upadléy massy ś. p. Józefa Rohm byłego kupca i obywatela Miasta Krakowa, wzywa wszystkich wierzycieli obligowych téyże massy w myśl art. 126 kodexu handlowego księgi III. rozdziału X. a mianowicie: 1) Walentego Ostaszewskiego. 2) X. Trzcińskiego. 3) Owsińskich małżonków. 4) Ewę Stradomską. 5) Zawadzkiego z Szczupakowa, i wszystkich innych, którzyby sądzili mieć jakie prawo do wzmiankowanéy massy; ażeby się osobiście lub przez swych pełnomocników w dniu 15 Grudnia b. r. o godzinie 10téy z rana w domu władz sądowych pod L. 106 przy ulicy Grodzkiéy stojącym, w sali audyencyonalney Trybunału I. Instancyi w Wydziale II. zgromadzili,— gdzie Syndycy w obecności sędziego kommissarza zdadzą sprawę, o stanie rzeczonéy massy.

Kraków 15 Listopada 1834 r.

(3r.) *Konstanty Hoszowski.*

Exekutor testamentu śp. Franciszka Piekarskiego, Prezesa Sądu III Instancyi, wzywa wszystkich wierzycieli którzyby pretensye do massy po zmarłym pozostałey mieć mogli; aby się z takowemi opatrzeni w dowody, do W. Strzelbickiego Notaryusza Publicznego przez Trybunał I. Inst: do spisania inwentarza delegowanego, jak można nayspieszniey zgłosić zechcieli.

W Krakowie dnia 22 listopada 1834 r.

(3r.) *Wincenty Darowski.*

Część Polityczna.

Kraków. (A. N.) Na przedwczorayszém wystawieniu opery Włoszka w Algierze, mało w prawdzie znaydowało się widzów, lecz był to już sam wybór lubowników muzyki, którzy z miłém uczuciem słuchali, nad wszelkie pomyślenie dobrze wystawionéy opery; i sumiennie wyznać potrzeba, że już od dawna, a raczey może jeszcze nigdy, niesłyszeliśmy tak pracowicie wyuczonych śpiewów. Między innemi, finał aktu pierwszego, w podziwienie wprawił słuchaczy. Pani Niedzielska PP. Radoszewicz tenorzysta i Nowaczyński, nayżywszemi oklaskami uwieńczeni zostali. Szczególniéy dziwiono się pięknemu ukształceniu głosu Pana Radoszewicza, od czasu, jak się był wydalił z Krakowa do teatru lwowskiego.— Obok tego wszystkie-

go, wystawa sztuki pod względem wyborney garderoby i świeżości dekoracyi, zjednała Dyrektorowi i Przedsiebiorcy teatru, naymocnieysze upodobanie Publiczności. Większa część widzów po skończoney operze, wychodząc z teatru, wynurzyła mu szczere życzenie, aby tę tak pięknie wyuczoną operę, niebawem dał powtórzyć. * * *

WIADOMOŚCI Z WCZORAYSZEY POCZTY.

WARSZAWA 22 *Listopada.* Onegdy w święto Imienin JJ. CC. MM. Wielkich Xiążąt Michałów, dostoynych brata i syna naszego naymiłościwszego Monarchy, odbyło się w obec wszelkich władz rządowych, jenerałów, dworzan i osób wszelkiego stanu nabożeństwo w kościele archikatedralnym i kaplicy zamkowey, oraz modły o jak naydłuższe zdrowie i spełnienie wszelkich życzeń N. Pana i Jego całey rodziny. Wieczorem domy rządowe i obywatelskie oświecono.

JW. jenerał-porucznik Gołowin, dyrektor główny prezydujący w kommissyi rządowey spraw wewn. duch. i ośw. publ. powrócił tu onegday z podróży, odbytey w towarzystwie JW. jenerała Tuczek, naczelnika wojennego w wdztwie Krakowskiém; do województw Kaliskiego, Krakowskiego i Sandomierskiego, tudzież Krakowa i Wieliczki.

WIEDEŃ 8 *Listopada.* Z powodu kataru nie opuszcza N. Cesarz appartamentów swych od dni kilku, i niedaje zwykłych posłuchań. Wszelako stan zdrowia N. Pana polepsza się.

Ambassador angielski Pan Lamb zachorował, i dla tego niemógł przedsięwziąść zamierzoney podróży swojey do Londynu. Niepodpada atoli żadney wątpliwości, iż za kilka miesięcy wróci z tamtąd do tuteyszey stolicy.

Słychać, iż kupiona przez Karola X. majętność od xiężney Sagan nazywa się Radiborschitz, i leży w Czechach; wszakże pogłoska ta potrzebuje potwierdzenia.

Listy z Stambulu nic ważnego nie donoszą. Zdaje się, iż do dnia 21 Października nie nadeszło tam jeszcze potwierdzenie doniesień o wypadkach w Syryi, z czego można się domyślać, iż stan rzeczy w Syryi nie jest tak krytycznym, jak z początku twierdzono. Wreszcie, posyłanie woyska tureckiego do Syryi trwało ciągle z jednakową gorliwością. Morowe powietrze znacznie się zmnieyszyło i zaczynano znowu zaymować się interessami handlowemi.

BERLIN 15 *Listopada.* N. Cesarz Jmć Wszech Rossyi raczył zaraz onegdy bydź obecnym na przedstawieniu w teatrze opery którego znaczna obszerność zaledwo mogła pomieścić słuchaczów znaydujących się dla powitania N. Gościa, gdyż pogłoska o spodziewaney Jego obecności piorunem się rozeszła. Wszystkich oczy zwrócone były na wielką lożę królewską, która powoli napełniła się xiążętami i xiężniczkami domu królewskiego, a gdy o godzinie 6 N. Król Jmć mając z prawey strony N. Cesarza Jmci, a z lewey strony N. Cesarzową Jeymość, wszedł w pośród tego świetnego zgromadzenia, rozlegały się zewsząd naymocnieysze okrzyki radosne, połączone z odgłosem trąb. N. Król Jmć miał na sobie mundur 1. pułku gwardyi z błękitną wstęgą orderu S. Jędrzeja, N. Cesarz Jmć mundur jeneralski pruski z wstęgą orderu Orła czarnego, a J. C. M. Wielki Xiąże Następca tronu, pod takąż wstęgą mundur 3. pruskiego pułku ułanów, którego jest szefem. Gdy N. Król Jmć zajął mieysce w środku NN. Gości swoich, zaczęła się sztuka: *Robert le diable.* NN. Państwo po 4tym akcie oddalili się wśród hucznych radosnych okrzyków.

LONDYN 10 *Listopada.* Jedna z tuteyszych gazet pisze, iż hr. Orłów przybędzie tu jako Cesarsko-rossyjski ambassador w mieysce xięcia Lieven, i że w tym razie hr. Minto ma bydź mianowany ambassadorem angielskim przy dworze petersburskim.

Statek parowy *Confiance* przywiózł tu listy z Lizbony pod d. 3. b. m. Na tymże statku przybył admirał Napier jako podróżny. Od czasu ostatnich doniesień z Lizbony nic

ważnego tam nie zaszło, wyjąwszy, iż d. 31. Października zajęto się w izbach zapytaniem, czyli mianowanie xięcia Palmella prezesem rady ministrów jest prawnem lub nieprawnem, i większością 58 kresek przeciw 42 rozstrzygniono je na korzyść wspomnionego xięcia. Jednomyślnie przyjęto projekt do prawa, które Don Miguela i sukcessorów jego wyłącza na zawsze od tronu portugalskiego. Gdy statek parowy *Confiance* wypływał, Pan Carvalho nie podał jeszcze swego budżetu skarbowego. Pułkownik Pizarro został badany i uwolniony. Czyniono już w Lizbonie przysposobienie do przyjęcia xięcia Leuchtenberg. Słychać, iż admirał Napier otrzymał od rządu portugalskiego rocznie 600 funtów szterlingów jako połowę żołdu portugalskiego admirała i naczelnego dowódcy.

Madryt 29 Października. Były minister Burgos nie czekając wypadku obrad izby procerów w sprawie swojéy o wykluczenie go z téyże izby, wyjechał z tuteyszéy stolicy do Francyi i Włoch, co tem bardziey zastanawia, iż kommissya rozpoznawcza oświadczyła się za nim.

Haga 4 Listopada. Na wczorayszéy sessyi drugiéy izby stanów powszechnych, przeczytano poselstwo królewskie, uwiadamiające o zgonie młodego xięcia, syna J. K. Mci xcia Fryderyka. Natychmiast wybrała izba kommissyą do ułożenia adressu, wynurzającego królowi Jmci szczery jey smutek z tego bolesnego wypadku.

Norymberg 4 Listopada. Protokułem paryskim z d. 3 Listopada 1815, Moguncya, Luxemburg i Landawa, ogłoszone zostały twierdzami związku niemieckiego; czwarta zaś twierdza miała bydź wystawioną nad wyższym Renem. Daley, z wynagrodzeń przez Francyą płacić się mających, przeznaczono 5,000,000 franków na ukończenie fortyfikacyi Mogunckiéy, 20,000,000 Prusom na fortyfikacye nad niższym Renem, 20,000,000 na wystawienie nowéy twierdzy związkowéy nad wyższym Renem, i 15,000,000 Bawaryi na wystawienie fortyfikacyi pod Germersheim, również nad Renem. Fortyfikacye około Moguncyi są ukończone; w Prusach obwarowano Koblenz, Ehrenbrenstein i Kolonią, teraz następuje ze strony Bawaryi obwarowanie Germersheim. Tak więc zachodnie Niemcy są przeciw Francyi bardzo wzmocnione; na południe, pod Broien, wznoszą się także ważne dzieła fortyfikacyjne. Z tąd wypada, iż w ostatnich czasach wiele się starano o zabespieczenie niezawisłości i samoistności Niemiec. *(D. P.)*

Rozmaitości.

Przypadkowe odkrycie oryginalnego portretu Kopernika w Gdańsku.

Uważanie wiernych wizerunków wielkich mężów, którzy już dawno ze światem się rozstali, a jednak nieśmiertelnie, przez to co wykonali i wymyślili, między nami żyją; dziwnie wzrusza umysł człowieka, który jest w stanie pojąć wielkość, piękność, i wspaniałość. Duch, jaśniejący z rysów, z oka tego go źwierciadła duszy, powinien bydź oddany w dobrze zrobionym wizerunku, i któryż oświecony człowiek, choćby nie uczył się fizyognomiki Lavatera, nie zwróci z interessem wzroku swego na portret męża, który w nieśmiertelnych dziełach, sam swą nieśmiertelność zapewnił?

W ozdobionéy naypyszniejszemi rycinami na stali, galeryi obrazów naysławnieyszych ludzi, wydaney w Londynie u Charles Knight (*) z textem angielskim, widziemy w poszycie 2gim, z Lipca 1832 wizerunek naszego Kopernika, który może bydź nazwany nayświększym, a przynaymniey nayszczęśliwszym mędrcem. Kopernik był przecież tym, który po tysiącu latach, między milijonami żyjących, pierwszy pojął, że ziemia i planety obracają się

(*) Under the Superintendence of the Society for the diffusion of usufel Knowledge, Gallery of Portraits. London Charles Knight. Pal-Mall East.

około słońca, — pierwszy pojął system twórczy Boga, i poniekąd na nowo go wymyślił.

Gdy jednak ten i każdy wizerunek, wtedy tylko wzbudza interes, gdy podobieństwo jego z sobą, które przedstawia, jest niewątpliwém; przeto text wspomnionego wyżey wydania angielskiego, usiluje wierne dowieść podobieństwo portretu, podług którego rycina na stali została zdjętą, — i z kąd portret ów pochodzi. Tyczący się tego ustęp brzmi w jezyku angielskim, wedle ninieyszego przekładu:

»Portret z którego rysunek ninieyszy jest zdjęty, należy do towarzystwa Królewskiego, któremu został przez doktora Wolf z Gdańska w r. 1770 przysłany. Kopiowany był przez artystę pruskiego Lormanna z wizerunku, za oryginał uznanego, który długo przechowywany był w zbiorze xiążąt Sachsen Gotha. W roku 1735 Grabowski biskup Warmiński, wziął go w zamian za wizerunek jednego z przodków rządzącego xięcia, który był niegdyś biskupem Warmińskim. Grabowski darował go potém swemu Podkomorzemu M. Hussarzewskiemu, w którego posiadaniu został po zdjęciu kopii.»

Tyle powiada text. Że rodzina Hussarzewskich już dawno wygasła, autor angielski uważa i portret oryginalny za zgubiony. Wszelako znalazł się niespodzianie w Gdańsku dobrze zakonserwowany. Gdy bowiem niedawno wyprzątano tam gabinet naturalny, sprzedawano publicznie różne przedmioty, za niepotrzebne uznane. Między innemi tameczny urzędnik Pan P.....g kupił wizerunek Kopernika, kurzawą i brudem zeszpecony; który z ciekawości porównywając z wspomnioną wyżey ryciną na stali, (do którey bardzo był podobny,) odkrył na odwrotnéy stronie następujący, już nieco zatarty napis:

CAROLUS HUSARZEWSKY
EX DONO ALEXII PARENTIS.
1 7 8 3.

Jest to przeto oryginalny obraz, to jest wizerunek, zdjęty podług żyjącego Kopernika, którego kopia jest w Londynie tak starannie przechowywaną. Zródła, z których autor angielski czerpał, sprawdzają się przez przypadkowe odkrycie imienia Hussarzewskiego, które wyraźnie jest na odwrotney stronie wypisane.

Obraz jest malowany na drzewie oleyno, w sposób Łukasza Cranach, i dość dobre utrzymany. U góry po lewey ręce czytamy: *R. D. Nicolao*, a po prawey *Copernico*. Gdyby jeszcze zachodziła jaka wątpliwość względem wierzytelności owego obrazu, usunąłby ją ten napis, gdyż w wspomnionym poszycie na str. 34 czytamy w tey mierze następującą angielską notkę:

»Ten napis, *Nicolao Copernico*, który się na odcisku pokazuje, jest literalną kopią napisu na wizerunku oryginalnym.»

Widać jeszcze z ryciny na stali, iż artysta Lorman, przedłużył posłaną do Londynu kopią prawie aż do kolan, podczas gdy oryginał nie jest większym, jak wizerunki znakomitych duchownych, które widujemy w w refektarzach. Że obraz ów był na taki cel przeznaczony, dowodzą używane w napisach podobnych litery *R. D.* Bezwątpienia Biskup w Frauenburgu, po *anatemie* przeciw systematowi Kopernika wyrzeczoney, nie mógł wizerunku jego w refektarzu umieścić, i zachował go dla siebie. Jeźli to przypuszczenie jest słusznėm, łatwo też da się wytłumaczyć to, czego autor angielski nie mógł zgłębić: jak wizerunek dostał się w ręce xiążąt Sachsen-Gotha, gdy wzmiankowany w texcie angielskim przodek xiążąt był biskupem Warmińskim, i jako biskup był w prywatném posiadaniu portretu.

W każdym razie jest to jeden z naydziwnieyszych przypadków, że w wydaniu londyńskiem, uczeni angielscy zwracają uwagę na obraz, który w Gdańsku w kurzawie zagrzebany, od dawna jest zapomniany, i dostał się teraz w ręce tego, który posiadając londyńską rycinę, mógł przez porównanie, poznać nieocenioną wartość obrazu, zachować go od zguby, i wykazać znowu jego historyczne znaczenie.

TEATR NARODOWY.

Jutro w niedzielę dnia 29. b. m. daną będzie nowa melodrama komiczna ze śpiewami z niemieckiego pod napisem: SMIERĆ i DZIERŻAWCA.

Dziś w sali Pana Knotza przejeżdżający przez tuteyszą stolicę spiewacy Alpeyscy będą mieli zaszczyt dać Koncert, produkujący się w różnych śpiewach i narodowych tańcach.

SPROSTOWANIE.

W gazecie czwartkowéy Nr. 272 na karcie 1094 przedziałce 2 pod artykułem z Londynu, wierszu 10 od dołu, zamiast przekręconego sensu przez niewykreślenie litery *p.* z wyrazu *maly*, powinno bydź: *mały jednak miała wpływ.*
